

Kulturhistorisk beskrivelse af **bygningerne ved Østre Havn:**

Østre Havn fotograferet i 1956 – fotograf: Sylvest Jensen – Det Kongelige Bibliotek.

Udarbejdet af cand.mag., arkivar Martin Friis Hansen.

Østre Havns historie:

Svendborg Havn gennemgik en stor udvikling i 2. halvdel af 1800-tallet. Den oprindelige havn bestod i 1875 kun af det oprindelige anlæg for enden af Brogade ved Havnepladsen. I 1875-1876 anlagdes Jessens Mole og i 1890-1893 anlagdes Nordre Havn. Få år efter Nordre Havns indvielse besluttede man at anlægge et kajanlæg mellem Hudes Plads og Øksenberg. Byggeriet af Østre Havn påbegyndtes i 1899 og kunne indvies i 1901.

Figur 1 - Østre Havn anlægges ca. 1900, fotograf: J. A. Braae (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Østre Havn har siden sin anlæggelse været præget af korn- og foderstofforretninger. Specielt virksomhederne Petersen & Jensen og Fyns Andels Foderstofforretning (FAF) har været dominerende. Virksomhederne lå på hver sin side af den nuværende Troensegårdsvej, Petersen & Jensen mod vest og FAF mod øst. Dette ændredes i 1967, da FAF købte Petersen & Jensen. I 1999 bliver FAF overtaget af Dansk Landbrugs Grovvarereselskab A.m.b.a. (DLG). På denne måde kom næsten alle bygningerne på Østre Havn først på FAF's hænder og siden DLG's.

Foruden foderstofforretninger var der i de første mange år store pladser til oplag af specielt kul. I løbet af 1920'erne og 1930'erne blev disse flyttet og virksomhederne fik dermed mulighed for en udvide deres forretninger.

I 1950'erne og 1960'erne skiftede havnen karakter. Området ved Østre Havn var fuldt bebygget og skulle man opnå den nødvendige kapacitet var der kun én vej og det var opad. Fra lave silomagasiner og pakhuse byggede man nu moderne siloer på over 50 meter.

Bygninger på Østre Havn:

Bygninger er inddelt efter nuværende adresse og den underliggende nummerering i rapporten er foretaget efter nedenstående plan (se under kulturhistorisk vurdering).

Kulturhistorisk vurdering:

Vurderingen af bygningernes kulturhistoriske værdi er inddelt i 3 kategorier:

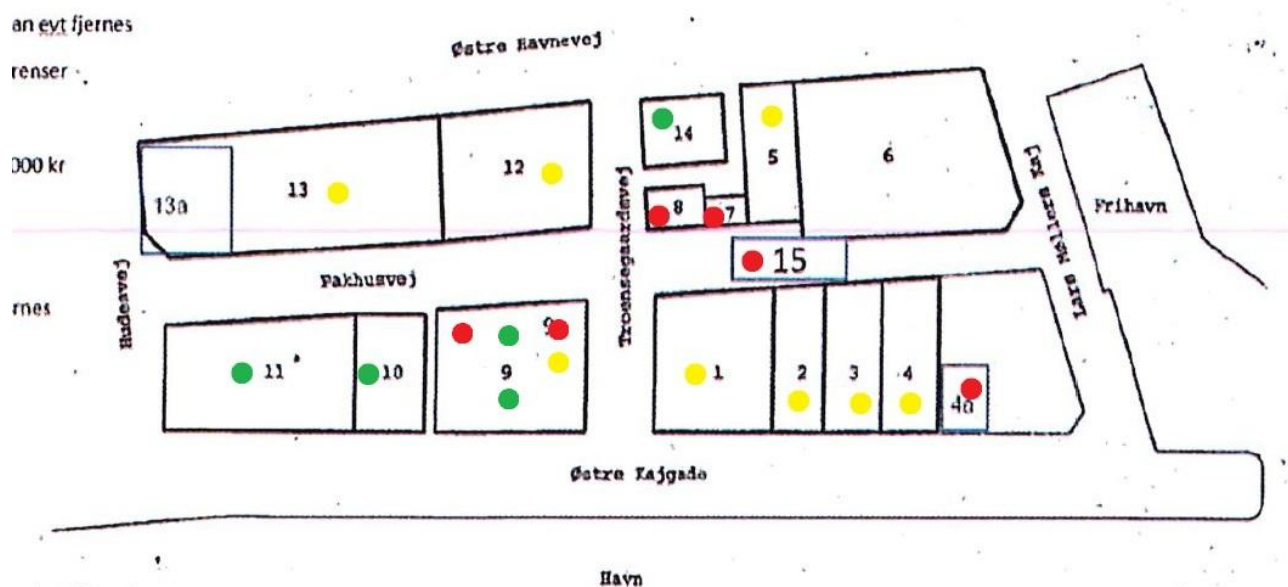
Grøn – Høj bevaringsværdi.

Gul – Medium bevaringsværdi.

Rød – lav eller ingen bevaringsværdi.

Forudsætninger for vurdering:

- Der foretages en ny vurdering af de enkelte bygningers kulturhistoriske værdi. Her inddrages SAVE-vurderingerne fra 2007.
- Fokus på en helhedsvurdering af området, så hele historien er repræsenteret.
- Bevaring af en sammenhængende bygningsmasse og ikke blot enkeltstående og spredte bygninger.
- Ønsket om at korn- og foderstofproduktionens industrihistorie, som er en del af Svendborg Kommunes kulturmiljøplan, kan opleves og formidles via bygningsmassen i fremtiden.

Pakhus nr.:	Adresse:	Vurdering.
Pakhus 13	Østre Havnevej 6	Gul
Pakhus 12	Østre Havnevej 8	Gul
Pakhus 7	Østre Havnevej 10	Rød
Pakhus 8	Østre Havnevej 10	Rød
Pakhus 14	Østre Havnevej 10	Grøn

Pakhus 5	Østre Havnevej 12	Gul
Pakhus 11	Østre Kajgade 11	Grøn
Pakhus 10	Østre Kajgade 13	Grøn
Pakhus 9, bygning A	Østre Kajgade 15	Grøn
Pakhus 9, bygning B	Østre Kajgade 15	Grøn
Pakhus 9, bygning C	Østre Kajgade 15	Gul
Pakhus 9, bygning D	Østre Kajgade 15	Rød
Pakhus 9, bygning E	Østre Kajgade 15	Rød
Pakhus 1	Østre Kajgade 23	Gul
Pakhus 2	Østre Kajgade 25	Gul
Pakhus 3	Østre Kajgade 25	Gul
Pakhus 4	Østre Kajgade 25	Gul
Pakhus 4a	Østre Kajgade 25	Rød
Pakhus 15	Østre Kajgade 25	Rød

Østre Havnevej 6:

Pakhus 13:

Opført i 1929-30.

SAVE-vurdering: ikke vurderet.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi. Har undergået flere ombygninger og forandringer, men har stadig flere originale bygningselementer (bl.a. tagets udformning).

Bygget af Petersen & Jensen.

Ved opførelsen var bygningen opdelt i to. Den østligste ende blev bygget til Hønsefoderfabrikken ”Gny”, som var ejet af Petersen & Jensen. Til fremstillingen af hønsefoder var installeret 4 blande- og knusemaskiner. Det øvrige af bygningen mod vest skulle bruges til lager for foderstoffer (se figur 2, 3 og 4).

Figur 2 - Pakhus 13 set fra luften i slutningen af 1930'erne. Fotograf: Sylvest Jensen (Det Kongelige Bibliotek).

Figur 3 - Hønsfoderfabrikken "Gny" - pakhus 13's østligste ende, ca. 1930. Fotograf: Thorvald Schleimann (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Figur 4 - lager i pakhus 13's vestlige ende, ca. 1930. Fotograf: Thorvald Schleimann (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

I 1953 får Petersen & Jensen tilladelse til at indrette en brovægt. Vægten var nedgravet på Pakhusvej tæt op af pakhus 13's sydside. Dens rolle var at veje lastbil- og traktorvogntog med korn, når de ankom til virksomheden. I 1983 får man lov til at udskifte vægten, men den bliver aldrig skiftet. Vægten er i dag fjernet.

I 1961 indrettedes kedelhus i bygningens vestlige ende. Der installeredes 2 stk. lavtryksdampkedler beregnet for foderstoffabrikkens produktion. Der opførtes desuden en skorsten på ca. 10 m. højde. Imellem skorstenen og kedlerne blev der indskudt en såkaldt "Centriklon", en røgrenser og suger, der skulle forhindre forurening.

I 1974 indrettes et lagerrum til opbevaring af gift og kemikalier.

I 1975 er bygningen inddelt i fire rum. Længst mod vest er der foruden kedelrummet indrettet et autoværksted med inspektionsgrav. Derefter er der et lager for kunstgødning, et kemikalie- og giftrum og længst mod øst, et lager for foderstoffer og høstbindegarn. I den nordlige facade er der 3 stålporte.

Østre Havnevej 8:

Pakhus 12:

Opført ca. 1943 (rejsegilde okt. 1943).

SAVE-vurdering: 3.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi. Bygningen har undergået flere forandringer, bl.a. afblænding af vinduer. Står ellers rimelig originalt.

Bygget af Petersen & Jensen.

Pakhus bygget til opbevaring af såsæd. Petersen & Jensens sædekornsforretning, som begyndte i 1940, var vokset så meget på de fire år, at det var nødvendigt at udvide lagerkapaciteten. Da såsæden opbevaredes i sække og ikke i silo var det påkrævet at bygge en stor lagerbygning. Den kunne rumme ca. 4-5000 tons korn. I kælderen indrettedes et varmtvandsafsvampningsanlæg med tørreri.

Byggeriet påbegyndtes 1. sep. 1943, der var rejsegilde i midten af oktober og planlagt færdiggjort 1. dec. 1943 (det er uvist om tidsplanen holdt).

Figur 5 - Sædekornpakhuset fotograferet i slutningen af 1940'erne - Fotograf: Sylvest Jensen (Det Kongelige Bibliotek).

I 1968 indrettedes et laboratorium i den østlige ende af 1. sal (tættest på Troensegårdsvej). Efter et par år genindrettes etagen med flere kontorer, bl.a. i en del af laboratoriet. I 1979 indrettes et kornlaboratorium. På dette tidspunkt var hovedparten af det tidligere laboratorium omdannet til kontorer.

I 1983 oprettes en faldrørsforbindelse mellem siloerne i pakhus 10 og pakhus 12.

Østre Havnevej 10:

Bygning 7:

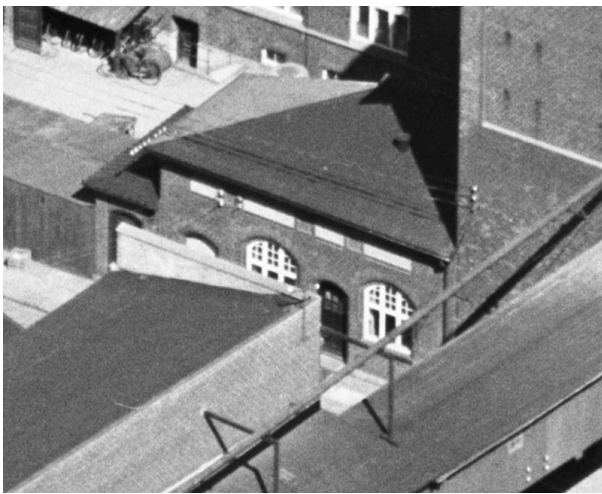
Opført 1905.

SAVE-vurdering: 5.

Kulturhistorisk vurdering: Rød – lav eller ingen bevaringsværdi. Bygningen har undergået så mange forandringer, beskæringer og ombygninger at den nærmest er ukendelig.

Opført af Fyns Andels Foderstofforretning.

Maskinhus. Bygningen var inddelt i et maskinrum og et akkumulatorrum. Leverede mekanisk kraft til silomagasinet (pakhus 5) (se nedenfor).

Figur 6 - maskinhuset set fra luften i 1956, Fotograf: Sylvest Jensen (Det Kongelige Bibliotek).

I det sydøstlige hjørne opføres i 1951 en ny skorsten i 21 meters højde (se figur 13). Skorstenen eksisterer endnu, men de øverste 7,5 m. er fjernet, så toppen af skorstenen er ved pakhus 5's tagskæg.

Fungerede som fyrrum/kedelbygning, men senere inddraget i smedeværksted.

Pakhus 8:

Opført i 1965.

SAVE-vurdering: 5.

Kulturhistorisk vurdering: Rød – lav eller ingen bevaringsværdi.

Bygget af Fyns Andels Foderstofforretning.

Bygget til og senere anvendt som smedeværksted.

Bygning 14:

Opført i 1905.

SAVE-vurdering: 3.

Kulturhistorisk vurdering: Grøn – høj bevaringsværdi. Fyns Andels Foderstofforretnings tidligere kontorbygning. Den skiller sig ud i forhold til Østre Havns øvrige bygninger. Med undtagelse af det fjernede indgangsparti mod Østre Havnevej, så står bygningen ret originalt udvendigt.

Bygget af Fyns Andelsfoderstofforretning.

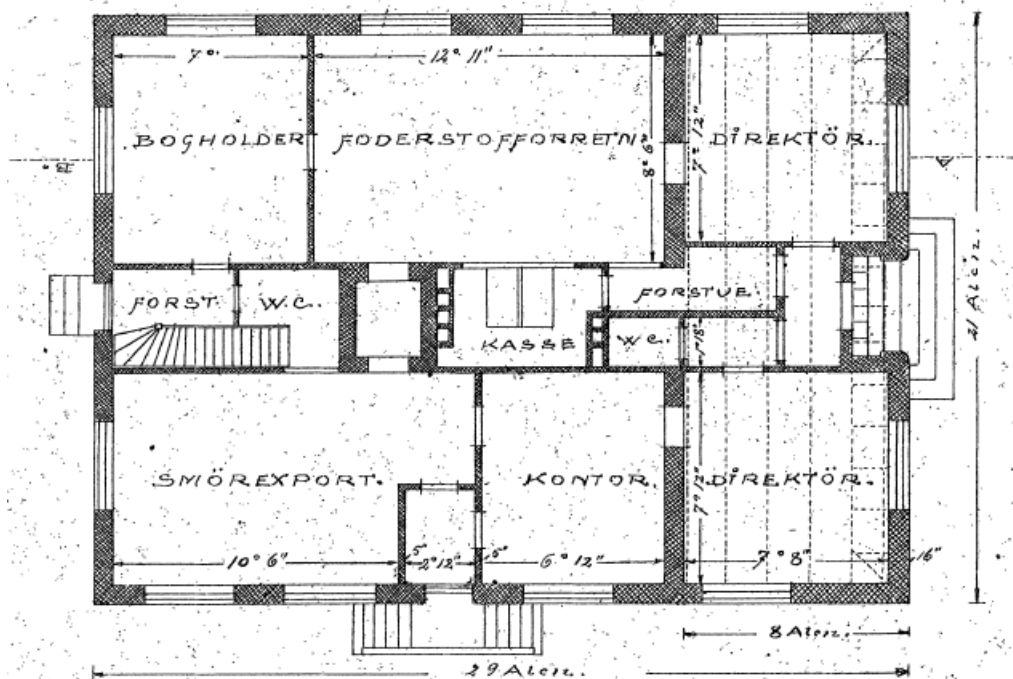
Bygget som kontorbygning. Fyns Andels Foderstofforretning havde siden sin etablering i 1901 haft deres administration i lejede lokaler. I forbindelse med en større udvidelse på Østre Havn byggedes kontorbygningen tæt ved firmaets silopakhus (se figur 7).

Figur 7 - Kontorbygningen inden udvidelsen i 1918. Til venstre ses det nuværende pakhus 5 og til højre bagerst ses pakhus 1 (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

I kælderen var der indrettet brændselsrum og lagerrum. I den øvrige bygning var der 4 rummelige kontorlokaler. Inden 1920 blev der indrettet en folkestue i kælderen og i tagetagen en spisestue og lille køkken. Bygningen havde indgang og trappe mod nord og vest (se figur 9). Det er uvist hvornår døren i facaden mod Østre Havnevej blev fjernet.

Bygningen blev i 1918 udvidet mod vest med en tilbygning, så den gik fra at være kvadratisk til rektangulær. Dermed blev der plads til to yderligere kontorer (se figur 8 og 9). Tilbygningen var tegnet af arkitekt og leder af håndværksafdelingen på Ollerup Folkehøjskole Daniel Rasmussen.

Figur 8 - plan over stueetage i 1918 - byggesag.

Figur 9 - kontorbygningen efter udvidelse, ca. 1940 (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

I 1961 tager FAF en ny stor administrationsbygning i brug på den modsatte side af Østre Havnevej. Dette gav mulighed for at den gamle kontorbygning kunne anvendes på anden vis. Samme år sker en omfattende ombygning, hvor der i kælderen indrettes garderobe, bruserum og toiletter. I stueetagen indrettes et stort kantinerum med plads til 16 6-mandsborde. Og i tagetagen indrettes en 4 værelseslejlighed.

Østre Havnevej 12

Pakhus 5:

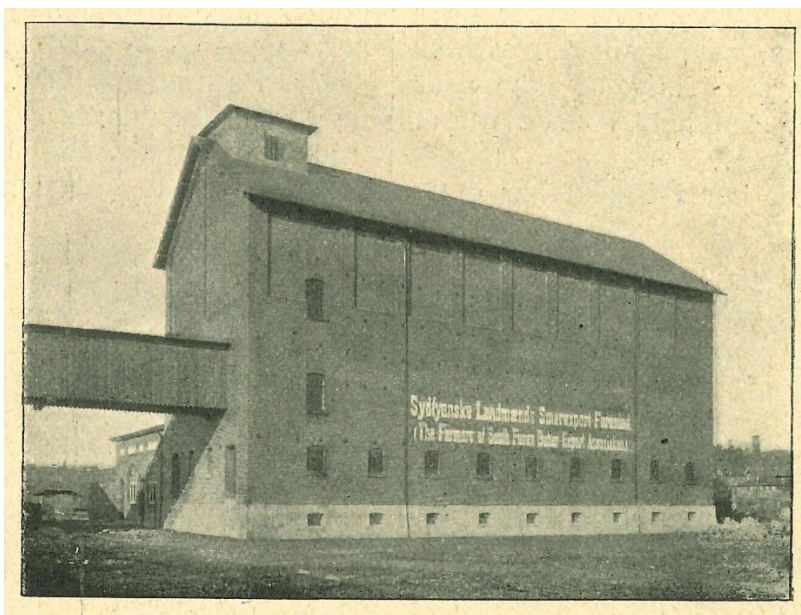
Opført 1905.

SAVE-vurdering: 3.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi. Har gennemgået enkelte ombygninger, men står rimelig originalt. Afspejler de tidlige silopakhus, som også ses i Østre Kajgade 15 (pakhus 9), der dog er mere markant i sin placering.

Opført i Fyns Andels Foderstofforretning.

Silomagasinet med kælder. Kælderen inddeltes i 2 rum, et smørlager og et kølerum. Silomagasinet bestod af 18 større og 2 mindre siloer. Desuden var der elevatorer med tilhørende transmissionsindretning, der blev drevet af mekanisk kraft. Denne kraft leveredes af det maskinhus (pakhus 7), der samtidig opførtes ved siden af (se ovenfor). I løbet af 1910'erne overgik den til elektrisk kraft.

Figur 10 - Silopakhus - fotograferet i 1911. Bemærk maskinhuset yderst til venstre - Illustreret Tidende.

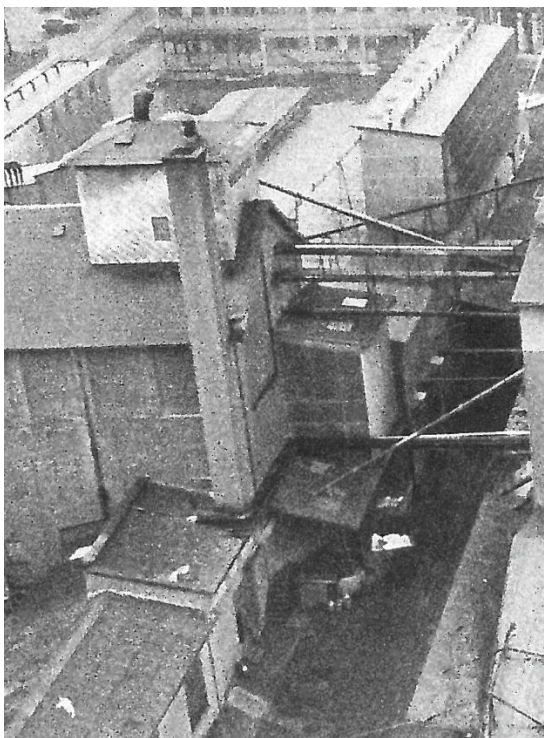
Figur 11 - tegning af smørkælder under pakhus 5 i 1911 - Illustreret Tidende.

Siloen var fra begyndelsen forbundet til havnemolen gennem en lukket bro (se figur 12).

Figur 12 - på billedet ses den lukkede bro fra Pakhus 5 til havnemolen, ca. 1936-1939 - Fotograf: Sylvest Jensen (Det Kongelige Bibliotek).

I 1955 indrettedes en overdækket perron med et filteranlæg på siloens sydlige side mod Pakhusvej (se figur 13).

Figur 13 – Den overdækkede perron og filteranlæg, ca. 1980. Fotograferet fra den hvide silo (pakhus 11). På billedet ses desuden skorstenen fra pakhus 7. Fotograf: Hans Sturreson, Fyns Amts Avis (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Pakhus 6:

Ikke vurderet, da den allerede er nedrevet.

Østre Kajgade 11:

Pakhus 11:

Opført 1960.

Save vurdering: 4.

Kulturhistorisk vurdering: Grøn – høj bevaringsværdi. Den mest karakteristiske bygning på Østre Havn. Er afgørende for havnens og Østre Havns nuværende profil. Vil samtidig kunne skabe en sammenhængende bygningsmasse i Østre Kajgade 11, 13 og 15.

Bygget af Petersen & Jensen Foderstofforretning.

Silo- og foderstofanlæg, indeholdende siloer, foderstoffabrik i 10 etager samt pakhusafsnit i 3 etager.

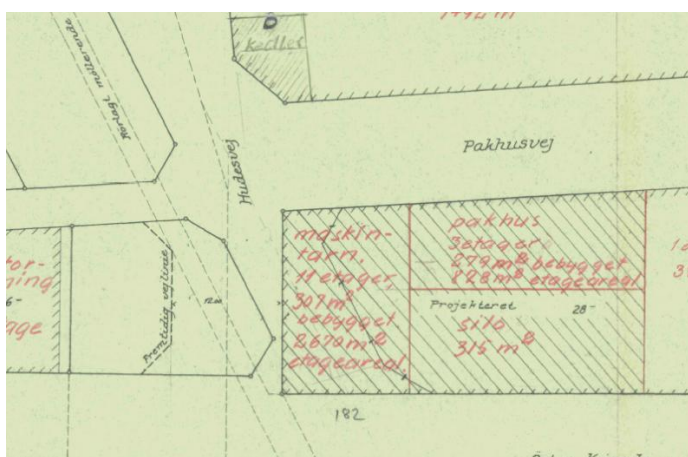

Figur 14 - Den hvide silo ved Østre Havn. På billedet ses fra venstre pakhus 11, 10 og 9. Fotograferet i 2005. Fotograf. Gudrun Fussing (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

For at gøre plads til den nye silo nedrives den eksisterende træbygning (se figur 15). Samtidig betød rørlægningen af den åbne møllerende vest for bygningen i 1940'erne, at man kunne inddrage en del af den tidligere Hudesvej. Vejen flyttedes længere mod vest (se figur 16).

Figur 15 - træbygningen der blev nedrevet for at gøre plads til den nye silobygning (pakhus 11), 1956 (Fotograf: Sylvest Jensen, Det Kongelige Bibliotek).

Figur 16 - Situationsplan for pakhuis 11 - bemærk den underliggende tegning over den gamle bygnings placering - byggesag 1960.

Som det ses af figur 16, bestod bygningen af et maskintårn mod vest og en silo mod øst. I vinklen mellem disse to opførtes et pakhuis. Igennem bygningen var der to gennemkørselsveje mellem Pakhusvej og Østre Kajgade.

I 1962 indrettes et folkerum i maskintårnets 4. sal. Det indeholdt frokoststue, omklædning, baderum og toilet.

I 1973 indrettes et rum for 2 stk. 20.000 liter tanke til animalsk fedt i bygningens hjørne ved Pakhusvej og Hudesvej.

I 1977 installeres et nyt skibslaste anlæg på facaden mod havnebassinet. Anlægget ses endnu på bygningen.

I 1983 opføres et såkaldt påslag ved Siloens vestre gavl.

På bygningens bagside længst mod øst indrettedes i 1983 et nyt tørreri i den eksisterende bygnings højde. Den opførtes i vinklen mellem pakhuis 10 og 11.

I 2004 opsættes et teknikhus ovenpå siloens vestre tårn.

Østre Kajgade 13

Pakhus 10:

Opført 1978.

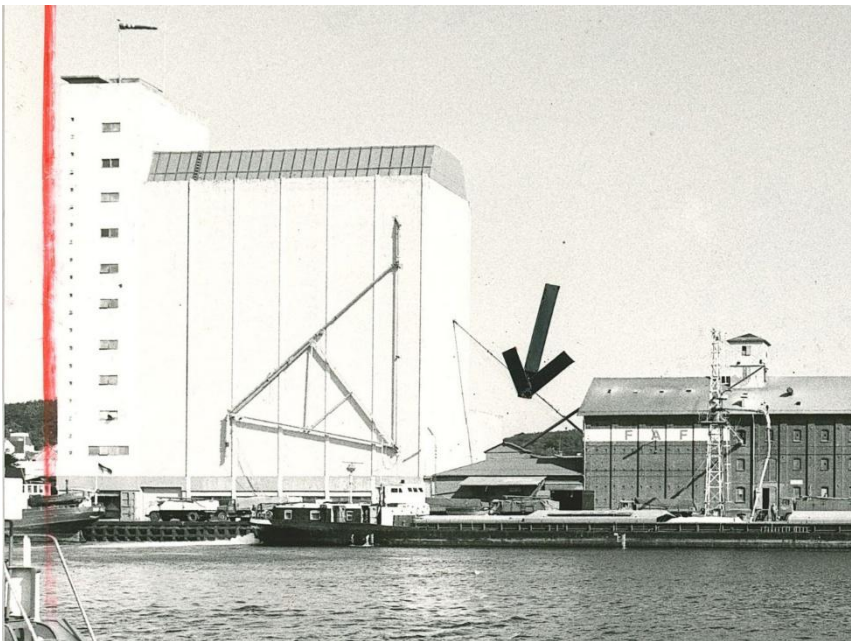
Save vurdering: 4.

Kulturhistorisk vurdering: Grøn – høj bevaringsværdi. Hænger sammen med pakhus 11 i et samlet miljø.

Bygget af Fyns Andelsfoderstofforretning.

Kornsilo i 40 meters højde placeret i tilknytning til pakhus 11. Anvendes til opmagasinering af korn i 24 siloer. På siloens vestlige side er en udvendig stålspindeltrappe.

På grunden lå tidligere et pakhus i én etage (se figur 17).

Figur 17 - Ved pilen ses det pakhus, der blev nedrevet i 1978. Fotograf: Lars Skaaning (Fyns Amts Avis) (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Figur 18 - prospekt af det nye byggeri fra byggesag – 1977.

Figur 19 - Pilotering til ny silo - november 1978 - Fotograf Roland Petersen (Fyns Amts Avis) (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Figur 20 - i 1979 etableredes et letvægtstransport system mellem pakhus 4 og det nye pakhus 10 (tegnet med gult). Tegning fra byggesag, 1979.

Østre Kajgade 15:

SAVE-vurdering: 2.

Pakhus 9:

Kulturhistorisk vurdering: Grøn – høj bevaringsværdi. Vigtigt at de to ældste dele af bygningen bevares (A og B). Det er den ældste på Østre Havn og står meget originalt. Den har vurderingen 2 i SAVE og er derfor i den næstbedste kategori. De senere tilbygninger C, D og E er gule eller røde. En nedrivning heraf vil styrke bygningens udtryk.

Bygning A:

Opført 1902.

Kulturhistorisk værdi: Grøn – høj bevaringsværdi.

Bygget af Petersen & Jensen.

Bygget som silopakhus. Bygningen var det første større byggeri, der opførtes på Østre Havn i 1902. Den var 3 etager med kælder og var inddelt i to. Den østlige ende var indrettet til maskintårn og pakhus, mens der i den vestlige var siloer (i 1933 10 store og 12 små). I bygningens midte var en elevator med forbindelse til en løbebro, hvorfra korn og foderstoffer kunne lastes og losses fra skibene der lå ved kajen (se figur 21).

I bygningens sydøstlige hjørne er installeret en træsilo for raps med 3 celler med en kapacitet på samlet 105 tons. Dateringen på denne silo kendes ikke, men det er mellem 1933 og 1975.

I 1975 var der i bygningen 3 stk. kopelevatorer og 1 stk. sækkeelevator, imellem tagetagen og kælderen. I stuen var der en rapsvalse og på 1., 2. og 3. sal et renseri for korn, mens den overskydende plads anvendtes til opbevaring af såsæd i sække.

Figur 21 – Pakhus 9 – bygning A - Petersen & Jensens første silopakhus på Østre Havn, ca. 1902. (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Figur 22 - Østre Havn, ca. 1903 - tilbygningen mod nord (bygning B) er endnu ikke opført - uddrag af foto (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Bygning B:

Opført 1904:

Kulturhistorisk vurdering: Grøn – høj bevaringsværdi.

Bygget af Fyns Andels Foderstofforretning.

Silopakhus - tilbygning til bygning A.

Allerede efter kun et par år var kapaciteten tilsyneladende blevet for lille i det oprindelige silopakhus. I hvert fald opførtes en tilbygning til bygning A i samme højde og ligeledes med kælder. I denne var der ikke noget pakhus, men var indrettet 12 siloer i træ, der havde en kapacitet på 732 tons. Imellem bygningerne var der et transportbånd, der gjorde det muligt at transportere kornet til bygning A og til skibene ved kajen. I et underrum under siloerne var det muligt at fylde korn fra siloerne i sække.

Bygning C:

Opført ca. 1937.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi.

Bygget af Petersen & Jensen.

Opført som pumpebygning.

I 1975 pumpebygning og pakhus. Stueetagen anvendes som pumperum for kajsugeanlæg. 1. og 2. sal indrettet med cyklon og sugerør fra skibsanlæg. Den overskydende plads anvendes som lager for korn i sække. I 1981 er 1. og 2. sal ubenyttet.

Figur 23 - Bygning C & D, fotograferet ca. 1939. Fotograf: Sylvest Jensen (Det Kongelige Bibliotek).

Bygning D:

Opført ca. 1937-1939.

Kulturhistorisk vurdering: Rød – lav eller ingen bevaringsværdi.

Bygget af Petersen & Jensen.

Ukendt brug ved opførelsen. Som det kan ses på figur 23, var der i begyndelsen to dobbeltporte mod Troensegårdsvej. Har muligvis været brugt til f.eks. opbevaring af redskaber.

I 1960 anvendt som redskabsrum og frokoststue. 15 år senere i 1975 bliver bygningen brugt til driftskontor med fire kontorer med tilhørende arkiv. Frokoststuen var flyttet til pakhus 14.

Bygning E:

Opførelses år: ukendt (måske 1975, men ikke dokumenteret).

Kulturhistorisk vurdering: Rød – lav eller ingen bevaringsværdi.

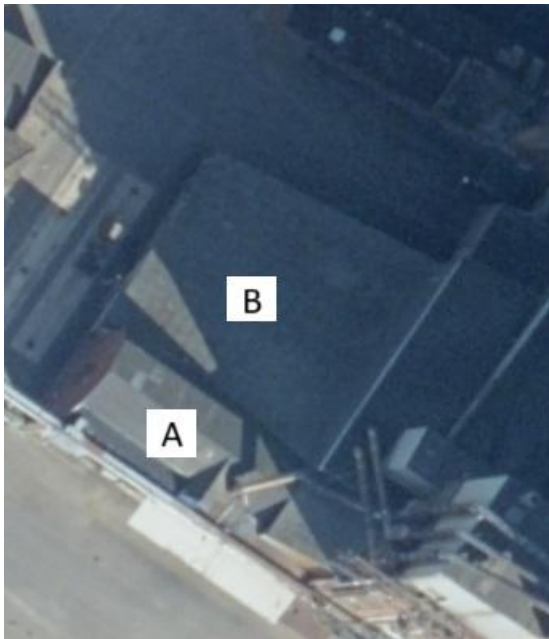
I 1975 beskrevet som pakhus for opbevaring af foderstof og korn i sække.

Østre Kajgade 23:

SAVE-vurdering: 4.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi. Bygningen har gennemgået en række ombygninger, men er i store træk udvendig identisk med den nuværende bygning. Bagsiden af bygningen længst fra kajen er blandt de ældste bygninger på Østre Havn, men står ikke så originalt og er næsten ukendelig.

Pakhus 1:

Bygning A:

Opført 1912.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi.

Bygget af Fyns Andels Foderstofforretning.

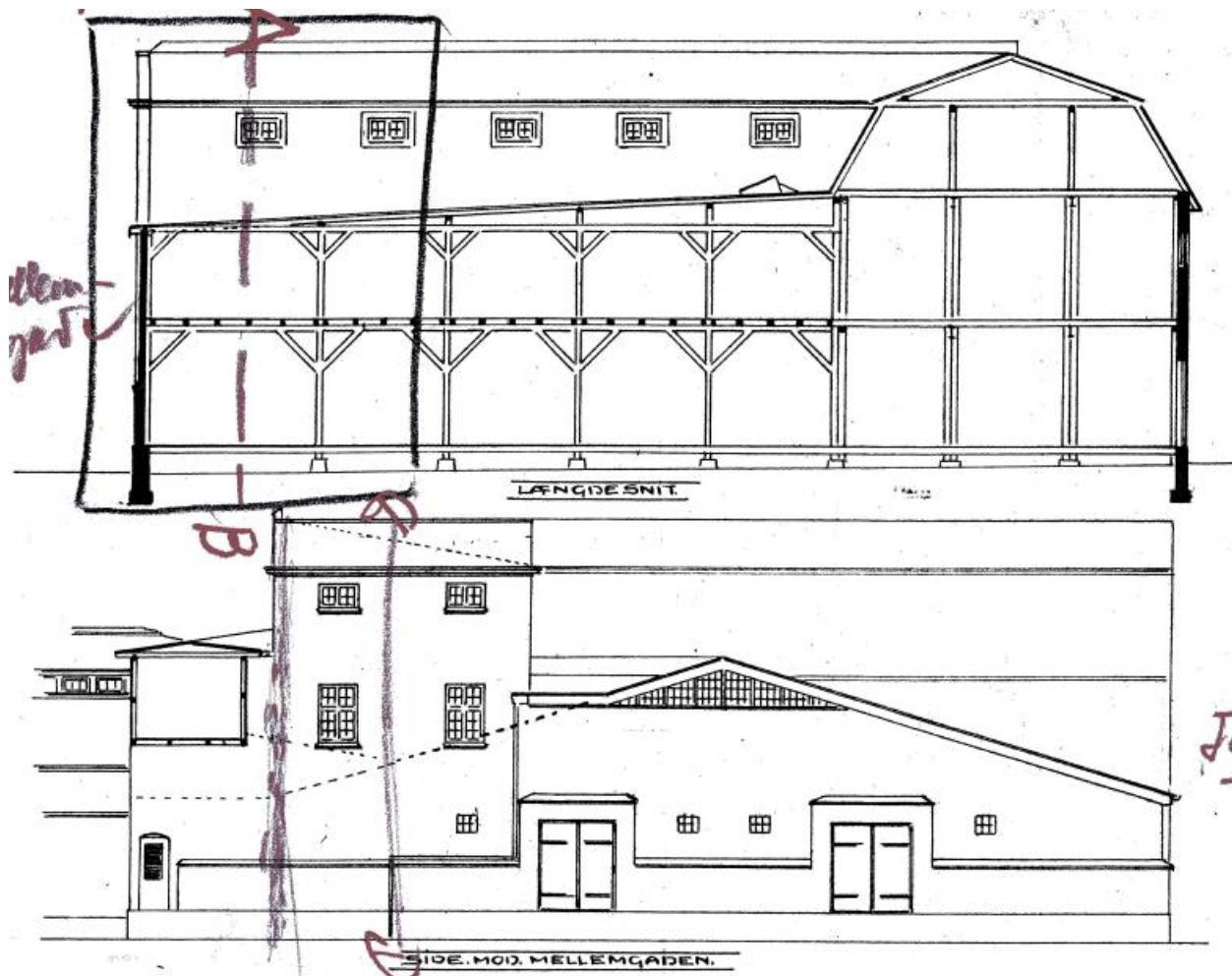
På dette sted lå Fyns Andels Foderstofforretnings første bygning på Østre Havn. I begyndelsen drejede det sig kun om en mindre træbygning, men i ca. 1902 opførtes bygning B mod nord i forlængelse af A (se nedenfor). I 1912 blev træbygningen nedrevet og i stedet byggedes der et silomagasin ud mod havnen. Bygningen har gennemgået en række ombygninger, men er i store træk udvendig identisk med den nuværende bygning.

Oprindeligt var den vestlige ende indrettet til silomagasin, mens det øvrige af bygningen fungerede som pakhús.

Figur 24 - Pakhus 1 - bygning A i starten af 1930'erne. Fotograf: Sylvest Jensen (Det Kongelige Bibliotek).

I 1927 opføres en udvidelse af silomagasinet i bygning A mod nord, i den østlige side af bygning B (se figur 25). Den nye udvidelse var indrettet med 7 mindre siloer. I 1970'erne var det forandret til 5 stk. stålsiloer med en kapacitet på 60 tons og 8 træsiloer med en kapacitet på 15 tons.

Figur 25 - Tegning af udvidelse i 1927 - Svendborg Kommunes byggesagsarkiv.

I 1932 installeredes et melasseanlæg med tilhørende fyrrum. I fyrrummet opstilledes en varmtvandskedel indrettet til koksfyring. Som aftræk byggedes en skorsten mod havnen. Melasseanlægget eksisterede frem til ca. 1970, hvor det blev fjernet ved indretningen af to fedttanke i bygningens sydvestlige hjørne. Her indrettedes en ny port med adgang til tankene. For at gøre plads til et pumperum til fedttankene, fjernedes melasseanlægget og forvalterkontoret.

Det er uvist hvornår Bygning A og B i stueetagen blev slået sammen til ét rum. Ud fra byggesager og brandforsikringer er det sket mellem 1934 og 1969.

I brandforsikringen i 1978 bruges bygning A til pillepresseri og sækkelager.

Bygning B:

Opført ca. 1902.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi. Sammen med Petersen & Jensens silopakhus er det det ældste byggeri på Østre Havn. Den står ikke så originalt som den anden. Næsten ukendelig.

Figur 26 - pakhus 1 - bygning B - FAF's første grundmurede bygning på Østre Havn - fotograf: Hermann (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Bygget af Fyns Andels Foderstofforretning.

Bygget til pakhus.

I 1953 får FAF tilladelse til at lave en vejerbod/brovægt på Troensegårdsvej ved pakhus 1. I bygning B indrettes et rum til vejerboden. Denne blev udvidet i 1970, da den gamle vægt skulle fornys. Vejerboden fik desuden sit nuværende udseende med vinduesparti mod Troensegårdsvej. Vejerboden er stadig i brug.

I bygningens nordvestlige hjørne er indrettet transformerrum. Dateringen på dette er ukendt. I forbindelse med udvidelsen af vejerboden blev også transformerrummene udvidet.

Foruden transformerrum og vejerbod blev bygningen brugt til færdigvarelager i 1978.

Østre Kajgade 25:

SAVE-vurdering: 3.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi. Væsentlig del af havnens profil og viser siloernes udvikling i skala i 1950'erne. Står mindre rent end den hvide silo (Østre Kajgade 11-13) og ikke i sammenhæng med Østre Havns ældste bygning (Østre Kajgade 15). Sammenholdt med silokompleksets sammenbyggede karakter vurderes de som gule. Udleveringsbygningen mod øst er vurderet som rød.

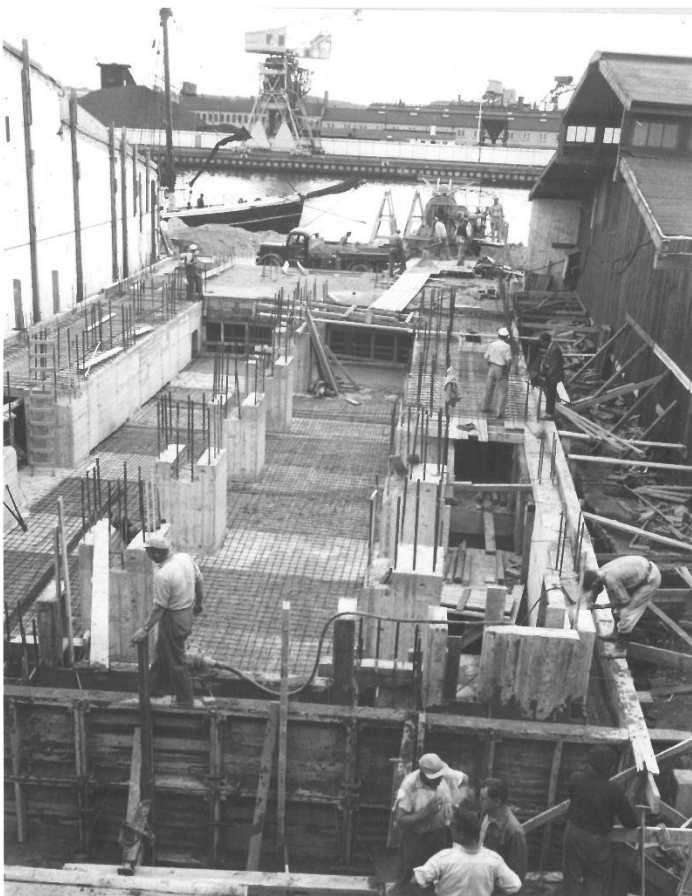
Pakhus 2:

Opført 1955.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi.

Opført af Fyns Andels Foderstofforretning.

Foderstoffabrik, bestående af en tårnbygning i 6 etager og kælder for maskiner. På fabrikkens øverste etage var der en række mindre siloer, der fik deres tilførsel direkte fra de store siloer i pakhus 4. På fabrikken blev de forskellige råvarer udvejet, sammenblandet og påfyldt sække. Sækkene med foder førtes med elevator og transportbånd til lager eller direkte til varevogn.

Figur 27 - Foderstoffabrikken (Pakhus 2) under opførsel i 1954 - Fotograf: Eyvind Jensen (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Pakhus 3:

Opført 1959-60.

Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi.

Opført af Fyns Andels Foderstofforretning.

Siloanlæg, indeholdende 48 kvadratiske og rektangulære siloer og 43,5 m. højt tårn indeholdende tørreanlæg m.m.

1978: Foderstofsilo med maskintårn.

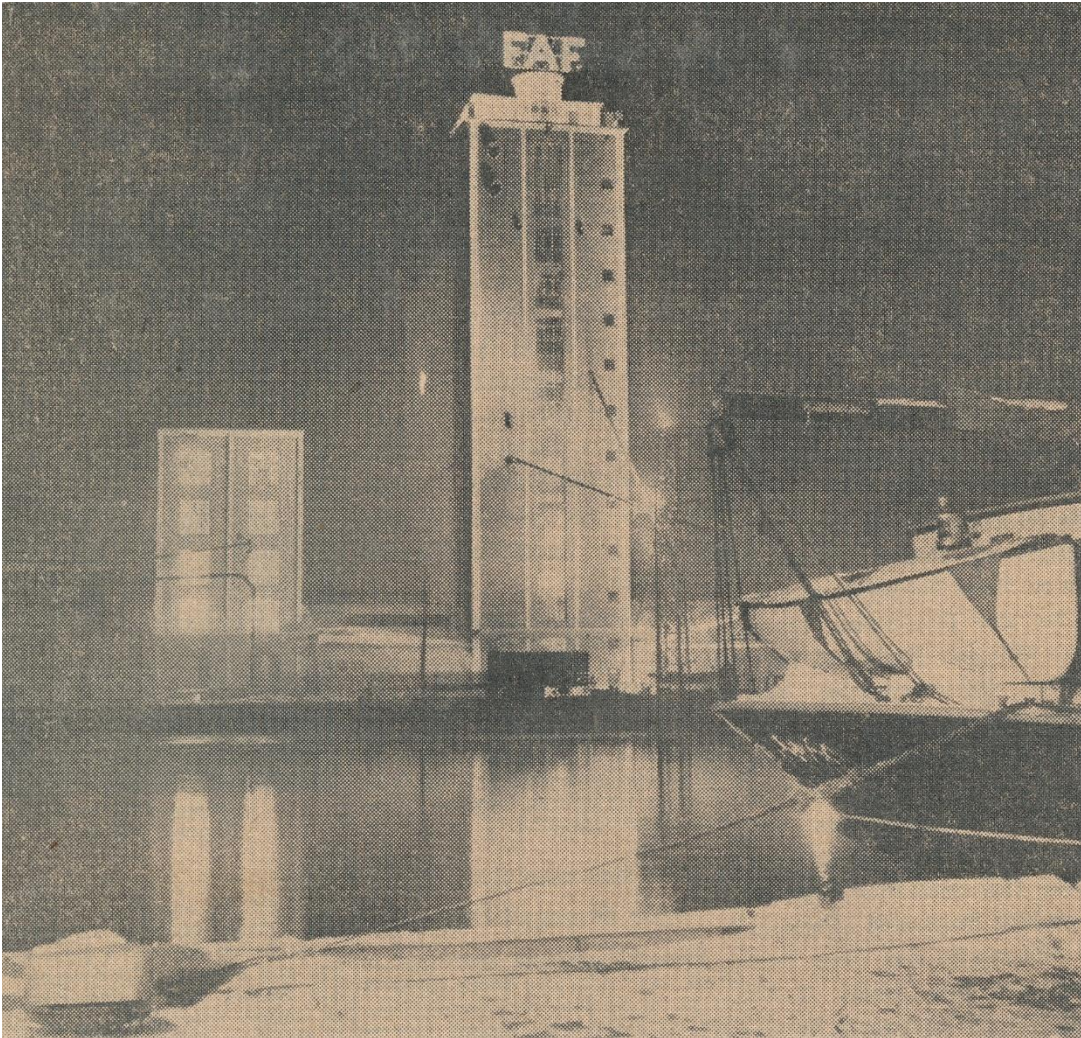
Pakhus 4:

Opført 1954.

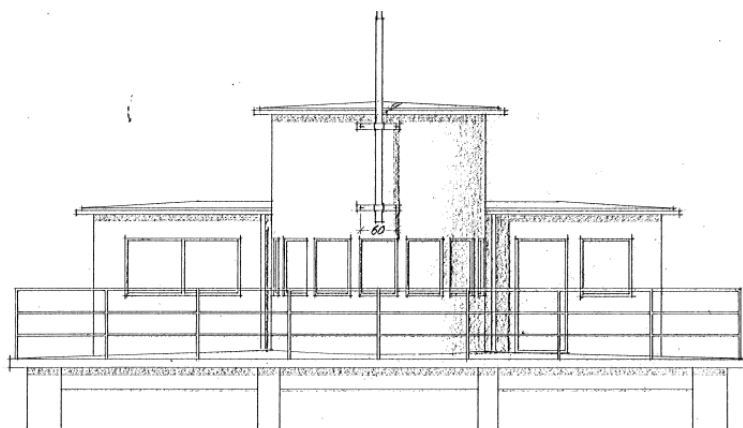
Kulturhistorisk vurdering: Gul – medium bevaringsværdi.

Opført af Fyns Andels Foderstofforretning.

Kornsilo med maskintårn. 18 cylinderformede siloer. I maskintårnets øverste fire etager etableredes et korntørreri. Tørreriet havde en kapacitet på 10 tons korn i timen. Ved siden var desuden et renseri. Herfra kunne det rensede og tørrede korn automatisk føres over i en af siloerne. Siloanlægget havde en kapacitet på 5000 tons varer. Øverst på siloen opførtes et udsigtsrum med vinduer og altan hele horisonten rundt. Herfra var der udsigt over byen, havnen og Svendborgsund. Angiveligt anvendt til luftmeldetårn.

Figur 28 - Ved festlige lejligheder blev siloen og foderstoffabrikken projektørbelyst - 1956 (Svendborg Byhistoriske Arkiv).

Side mod Syd

Figur 29 - udsigtsrum på siloens top - byggesag 1953.

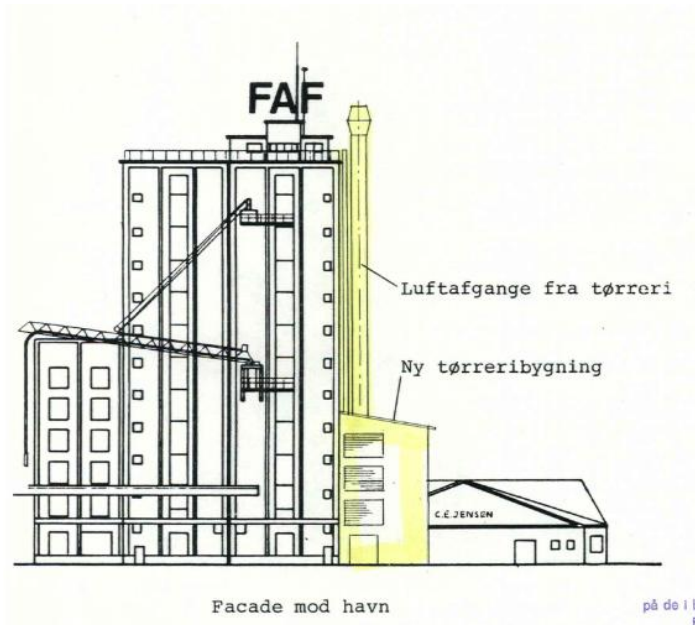
Pakhus 4a:

Opført 1988.

Kulturhistorisk vurdering: Rød – lav eller ingen bevaringsværdi.

Opført af Fyns Andels Foderstofforretning.

Korntørreri med tilhørende renseri og transportudstyr. Langs med bygning 4's gavl opførtes to skorstene til luftafgange.

Figur 30 - tegning fra byggesag for opførelse af korntørreri i 1988 – Svendborg Kommunes byggesagsarkiv.

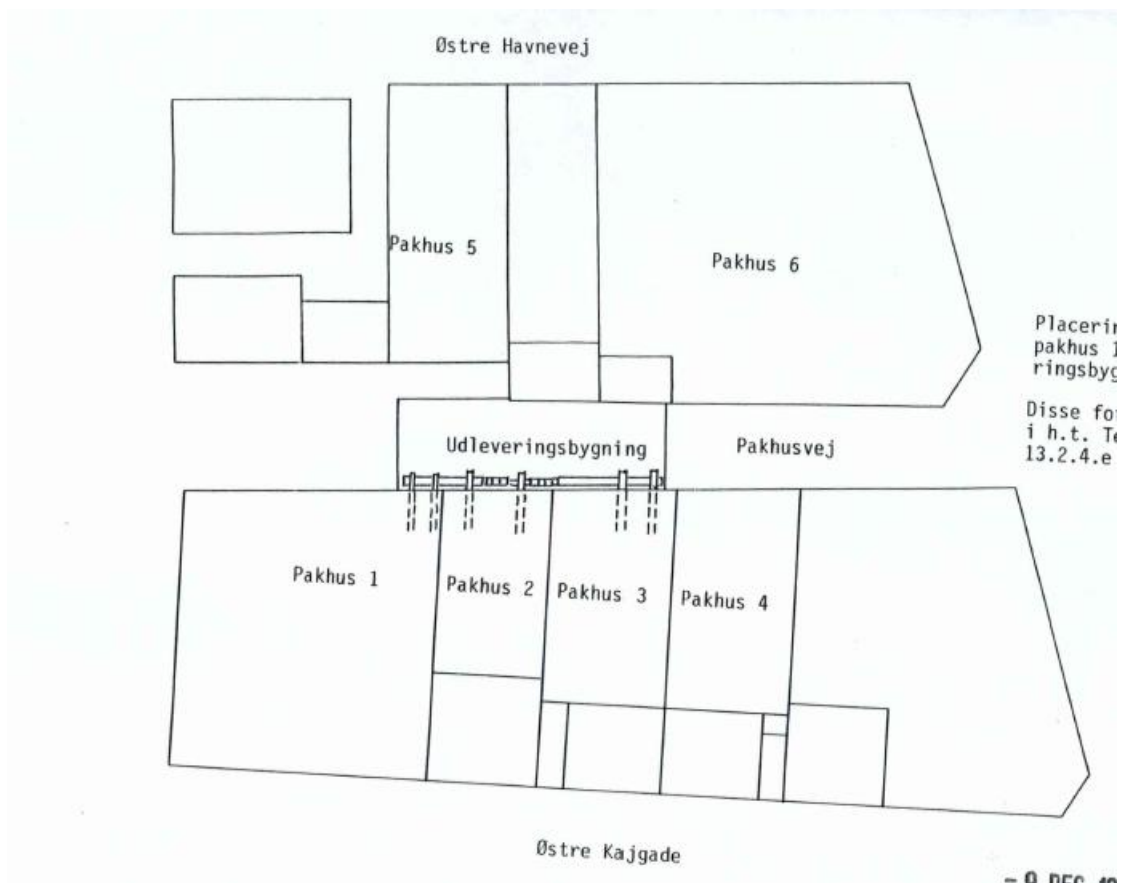
Pakhus 15:

Opført 1994.

Kulturhistorisk vurdering: Rød – lav eller ingen bevaringsværdi.

Bygget af Fyns Andels Foderstofforretning.

Udleveringsbygning. Opført for at begrænse støv- og støjgener i forbindelse med udlevering af korn og foderstof. Bygningen placeret på Pakhusvej mellem de eksisterende pakhuse 1, 2, 3, 5 og 6 (se figur 31).

Figur 31 - Situationsplan fra byggesag, Svendborg Kommunes byggesagsarkiv, 1994.

Kildemateriale og litteratur:

Kildemateriale:

Avisartikler:

- Svendborg Avis/Svendborg Amtstidende og Fyns Amts Avis (Svendborg Byhistoriske Arkiv & Mediestream).

Brandforsikringer

- Rigsarkivet (arkivalieronline)
 - o Købstædernes Alm. Brandforsikring, Svendborg Branddirektorat:
 - Brandforsikringsprotokoller
 - Brandtaksationsprotokoller
- Svendborg Byhistoriske Arkiv:
 - o Brandforsikringer fra FAF og Petersen & Jensen.

Byggesager fra Svendborg Kommunes byggesagsarkiv (www.weblager.dk).

Litteratur:

Bjørn, Claus: Fyens Andels-Foderstofforretning gennem 75 år, 1901-1976, 1976.

Schwanenflügel, P.: Fyens Andels Foderstofforretning gennem 25 år. 1901-1926, 1926.

Schwanenflügel, P.: Fyens Andels Foderstofforretning gennem 50 år: 1901-1951, 1951.

Svendborg Museum: Svendborgs Havnefront – bygninger med historie, årbog 2015.